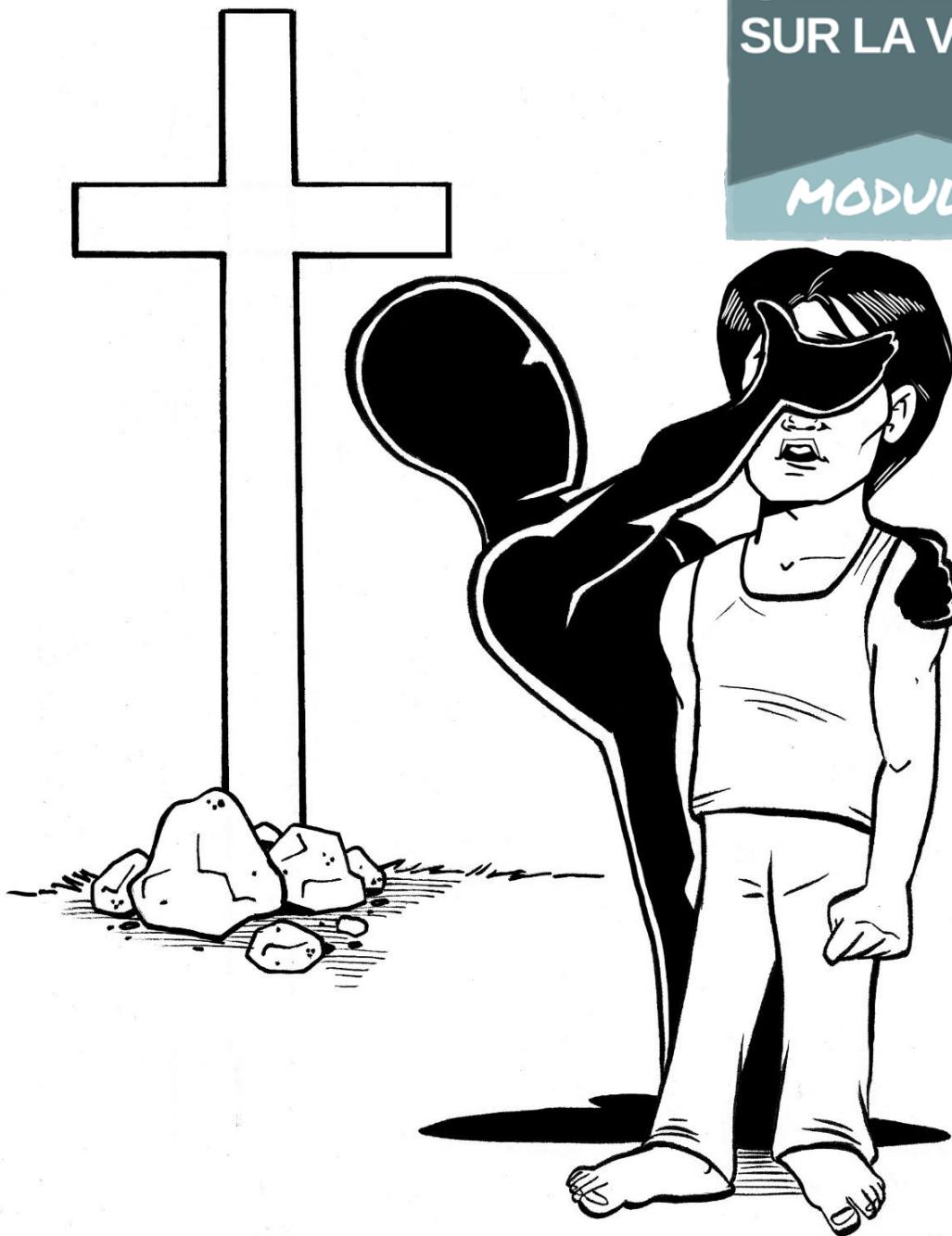

TRANSFORMATION
CENTERÉE
SUR LA VÉRITÉ

MODULE 3

**KOSOSOLA BOSOLO YA NZAMBE
PE LOKUTA YA SATANA
MOKANDA YA MOLANKISI**

Tala-tala ya Malakisi

Liteya ya yambo : solo biso tozali penza kobonguana?.....3

Ebandeli ya liteya.....
 Mibeko ya Nzambe.....
 Zongela eteni ya yambo yamalakisi
 Mbonguana na mokili ya Fidji.....
 Bilili ya mokili ya Fidji.....
 Eteni ya mateya ya yambo pe ya mibale.....
 Tokanisa mua moke

Liteya ya mibale : Esengeli na biso kozala bakengeli ya bikelamau ya nzambe..... 9

Ebandeli ya liteya
 Makambo elekaki.....
 Toyekola biblia
 Kovanda pe koyokana na bikelamu.....
 Tala-tala ya bikelamu ya nzambe.....

Liteya ya misato : Tokoki kobongola lobi na biso.....12

Ebandeli ya liteya.....
 Kosala oyo ekeseni.....
 Moto oyo azokotisa mbonguana.....
 Kosukisa na bokuse.....
 Kosalela malakisi.....

Liteya ya minei : Nzambe apesa biso biloko ebele.....15

Ebandeli ya liteya.....
 Koyekola biblia
 Totika koluka ba nzela ya koboyela musala.....
 Toza na posa tobanda komona oyo nzambe apesa biso.
 Basali ya bilanga

Liteya ya mitano : Satana azali moto ya lokuta.....17

Ebandeli ya liteya.....
 Lokuta nini satana alobaki ?.....
 Mosala nini ya lokuta ya satana esalaka ?
 Lolenge nini kolongua na lokuta ya satana ?.....

Liteya ya motoba : Kozongela kotala oyo taza na yango bosenga.....20

Ebandeli ya liteya.....
 Mabota.....
 Masanga.....
 Kosala makambo na kotalaka nanu oyo ezali na ntina mingi.....

Liteya ya yambo: solo biso penza tozali kobonguana?

Ebandeli ya liteya

Bo tanga masolo oyo

Lisolo ya yambo: Mokili ya Ruanda

Ruanda ezali mokili moko ya muke na bato 8 millions. Lelo ekoki ba mbula kama (100 ans) mokili oyo ezalaki ata na moklisto moko te. Kasi na ebandeli ya mbula 1990 mangomba ya nzambe ekomaki na bisika nionso: ebele ya bato (85%) bakomaki baklisto. Yango ebandaki na bolamuki ya makambo ya nzambe oyo esalemaki na eteni ya oyo yam abele ya Afrika na ba mbula 1940. Bato ebele bakomaki baklisto. Na mbula 1990 pe na mbula 1993 mateya ya libanda esalemaki pe bato ebele lisusu bakomaki baklisto.

Kasi na sanza ya minei pe na sanza ya mitano ya 1994, mobulu ya koboma bato ekueyaki, bato 1 million bakufaki pe 2 millions bakimaki na mokili ya Ruanda. Babomanaki po na koyinana oyo ekotaki kati ya bikolo na bango. Babomanaki na masasi te kasi na ba mbeli. Nzokande na mokili oyo ebele ya bato (85%) bazalaki baklisto, elingi koloba ete baklisto babomanaki na ba mbeli bango na bango. Makambo ya somo esalemaki kati na bango. Bakomaki kozua basi na makasi pe koboma bato liboso ya bana na bango pe lisusu bazalaki kotinda baboti bakunda bana na bango ya bomoyi. Mokili mobimba bakamuaki ete baklisto bakokaki koyinana na lolenge ya boye.

Lisolo ya mibale : Mokili ya Amerika

Na mokili ya Amerika ba ndako ya nzambe eza bisika nionso. Baklisto basala ba television pe ba radio na bango moko. Ba kristu bazali pe na ba eteyelo ya mikolo (universités) na ya bana ya mike (primaires pe secondaires) po ete bana na bango bazala na bizaleli malamuni ya baklisto. Mikanda, ba internet, ba zulunale pe biloko mosusu ya ndenge na ndenge po na koteya bato ezali ebele penza. Kasi na Amerika, na mbula moko, bana oyo bazokufa na kolongua ya ba zemi na nko bazali kokoma na motango ya million moko na ndambo. Mabala ezokufa mikolo nionso. Likambo ya kokamua, motango ya kolongola ba zemi na nko na ya kokufa ya mabala eza kaka lolenge moko epai na baklisto pe epai ya bapagano.

Lisolo ya misato: Lisolo ya mokili ya Brésil

Nzinga-nzinga ya ebale monene ya Amazone, bato bazali babola pe bavandaka kaka mosika na na bato mosusu. Po na kokoma esika na bango esengeli kaka kokende na masuwa. Lelo mibu tuku misato, ata mutu moko te azalaki moklisto na ba mboka wana.

Ekoki lelo ba mbula tuku misato, bateyi bayaki pe bateyaki bango liloba na nzambe pe batu ebele bakomaki baklisto. Bateyi bavandaki na bango mua tango, batongaki lingomba moko, pe na sima bakendeki na ba mboka mosusu. Kasi lelo soki okeyi na ba mboka wana, okoki kolela, po bato wana bazali kati na bobola

ya koleka ndelo. Mabota eliska na pasi. Po mabota bazua mua eloko batindaka bana na bango ya basi ata ya mibu zomi na mibale po na kosala kindumba. Baboti ata oyo baza baklisto, bakabaka bana na bango na bato ya bozui ya mboka na bango po bayela bango mbongo.

- Makambo nini eleki na moko-moko ya masolo oyo?
- Masolo oyo eza kokamuiza to te? Po na nini eza kokamuiza?
- Po na bino, nzambe ayokaka ndenge nini po na makambo ya boye? Po na nini?

Lisolo ya minei : mboka likolo ya ngomba

Ezalaka na mboka moko etongama likolo ya ba ngomba. Ezalaka na mabele moko ya bobola na kati ya ekolo na bango pe bato bazalaki kobika bomoyi moko ezanga bozui. Bazalaki kolia na pasi. Bazalaki kotalela mbula na moyi po na koyeba soki na mbula wana bakozua biloko ya kolia to bakokufa na nzala? Bazalaki na ba w.c. te pe bazalaki kovanda na ba ndako moko ya malamumu te. Bazalaki penza bato ya pasi te, bazalaki kosala mosala ya mabele makasi, na kobundaka mbula na mbula.

Eleki ba mbula tuku misato, basali ya nzambe bakomaka mbala ya liboso na mabele na bango pe bateyaki bango sango ya Yezu. Sima ya koyoka mateya ebele bakomaki baklisto. Basali ya nzambe basungaki bango po na kotonga mangomba ya nzambe. Bato bakomaki kokende ndako ya nzambe milkolo nionso. Bazalaki na esengo po bayebaki ete soki bakufi bakokende lola pe bazalaki kozela mokolo yango oyo bakokutana na mobikisi na bango.

Basali ya nzambe bakendeki pe batikaki lingomba na maboko ya bakambi oyo bazalaki bakolo mboka. Sima ya ba mbula tuku misato, basali ya nzambe bzongaki lisusu na mabele wana. Bakutaki lingomba ekoli makasi pe bato bakobaki kokende na ndako ya nzambe. Kasi mboka ezalaki kaka lolenge batikaki yango. Bato bazalaki kaka na bobola ya makasi pe bazalaki kaka kotalela mbula to moyi po na kobika na bango. Ba w.c. ezalaki kaka te pe makambo ebonguanaki nango te.

- Makambo nini eleki na lisolo oyo?
- Lisolo oyo ekamuizi yo ? Po na nini ? To po na nini ekamuizi yo te ?
- Nini ekokani kati na lisolo oyo na masolo oyo ya liboso ?

Soki totali malamumu lisolo oyo ya suka ekamuizi biso penza te po été eza kaka lolenge moko na ba oyo ya liboso. Kokana na yango eza lolenge boye : ata kiboklisto ebikisi milimo ya bato kasi kobika bomoyi na bango ebonguani te.

Mibeko ya nzambe

Tanga Dt. 30 :11-20

Lolenge nini nzambe azo limbola mibeko na ye? Ezali pasi to pete?

Na mokapo ya 15 kopona nini batie liboso na biso? Bino bosepeli na oyo wapi?

- Nini ememaka bomoyi pe lipamboli? (Vs.15-16)
- Nini ememaka kufa pe bilakeli mabe? (Vs.17-18)
- Nzambe alingi topona nini ? (v.19)

Tanga Dt. 28:1-14

- Nini ezali kosalema soki tozali kotosa mibeko na nzambe ?
- Bilaka oyo ezali po na bomoyi ya sima ya liwa to po na bomoyi oyo ya se ya mokili oyo ?

Tanga Dt. 28:15-19

- Nini esalemaka soki tozali kotosa mibeko na nzambe ?

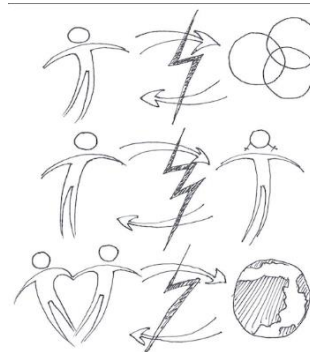
Nzambe apesa biso mibeko ebele oyo ezali kotalisa biso lolenge nini esengeli nza biso kotambusa bomoyi na biso. Eza na mibeko etali bizaleli ya moto, ndakisa : « Kosala ekobo te » Tozali pe na mibeko etali bikelamu, ndakisa mokolo moko ezali na ba tango tuku mibale na mineyi (24 heures) to pe nzete nioso po ebota ezali na bosenga ya mayi.

Soki tozo tosa mibeko na nzambe, bomoyi na biso ekobonga. Esengeli na biso koyeba mibeko oyo pe kobanda kosalela yango na bomoyi na biso. Soki tozo tosa, nzambe pe akopambola biso.

Bo bandela eteni ya yambo ya malakisi (module 1)

Botala elilingi ya misato ya eteni ya yambo ya malakisi na liteya ya liboso.

- Boyokani nini etalisami na bililingi oyo ?
- Nzambe azali na mibeko oyo etali moko na moko na ya ba boyokani oyo ? Makanisi na bino ekeyi na oyo wapi ?

Mbonguana na mokili ya Fidji

1. Na ba lolenge nini bato babandaki kotosa nzambe?
2. Na ba lolenge nini nzambe abandaki kopambola bango?

Bilili ya mokili ya Fidji

1. Introduction

2. Problèmes rencontrés

3. Mangomba masanganaki

4. Litatoli ya molandi ya mokonzi.

5. Mikolo ya kala ya mabe

<p>6. Lisolo ya mboka moko</p> 	
<p>7. Mbonguana kati ya ba boloko</p> 	
<p>8. Mbonguana ekotaki makasi</p> 	
<p>9. Lisolo ya mboka mosusu</p> 	

Botanga elongo 2 Chroniques 7 :14

- Lolenge nini bato bamikabaki epai ya nzambe?
- Lolenge nini nzambe abikisaki mokili na bango?

Na ba lolenge nini babandaki kotosa nzambe?

Na lolenge nini nzambe apambolaki bango ?

Eteni ya malakisi ya liboso pe ya mibale

Bokanisa moke

Zua tango ya kokanisa po na oyo etali eteni moko-moko ya makambo oyo. Yo oyebi nini po na oyo etali kosalela makambo oyo ? Okoki kosala nini lisusu ?

Liteya ya mibale Tozala bakengeli ya bikelamo

Ebandeli ya liteya

Bosolola na lisanga

1. nini ewuti kosalema ?
2. soki topekisaki te mayi kobima nini elingaki kosalema ?
3. Makanisi na bino ezalaki nini tango nalobaki été : « nazangi makoki ya kopekisa mayi esila » ?

Lisolo

Koyekola biblia

Bo tanga Gn. 1:26-28; Gn. 2:15, Ps. 24:1

- Nani kolo mabele oyo? (Psaume 24)
- Nzambe alobaki nini epai na moto po na oyo etali bikelamu na ye ?
- Kobatela yango elingi koloba nini ? Nini tosalaka ntango tobatelaka bikelamu ya nzambe ?
- Kosala mosala ya mabele elakisi nini ? Tokoki kosala yango ndenge nini ?
- Kokonza bikelamu elingi koloba nini? (Kanisa lisolo ya ba Pokomchi)

Na tango tozali kokonza, kosalela mabele pe kobatela bikelamu, tozali kotosa mibeko oyo nzambe apesaki biso.

Boyokani ya malamumu na bikelamu

Bilili ya bikelamo

Kobatela ba niama 	Mayi ya peto 	Mosala ya mabele
Koloba mbisi 	Kokata ba nzete 	Mitambo ya ba puku
Mitambo ya ba nzinzi 	Kokata ba nzete 	Mitambo ya ba puku

Mitambo ya ba nzinzi 	Kobatela bilia na ba nzinzi 	Kolala na musitikele
Ba fulu 	Mabele ekauka 	Kosala mabulu ya mayi
Kolona ndunda 	Ba niama ya ndako 	Ba puku oyo baliaka bilia

Liteya ya misato

Tokoki kobongola lobi na biso

Ebandeli ya liteya

- Bokanisi ete libota oyo ebonguanaki na ba sanza motoba ya suka?
- Bokanisi ete libota oyo ebonguanaki na mbula oyo ewuti koleka?
- Bokanisi ete libota oyo ekobonguana na sanza oyo eza koya?
- Bokanisi ete libota oyo ekobonguana na ba sanza motoba oyo etikali?
- Bokanisi ete libota oyo ekobonguana na mbula oyo eza koya?

Tanga lisusu mokapo ya liteya ya liboso – Dt. 28:1-14.

- Na lolenge nini nzambe alingi kopambola biso?
- Mikapo oyo etali pe libota oyo?

Tanga Jérémie 29:11

- Mabongisi nini nzambe azali na yango pona bomoyi na biso?
- Mikapo oyo ekoki pe kosala na libota po na libota oyo? Po na nini pe po na nini te?

Kosala na bokeseni

« Lolenge ya tata, lolenge pe ya muana »

« Lokola ebale bomoyi na biso pe emataka pe ekitaka »

« Kolonga makambo ya lelo ezali pasi koleka kolota makambo oyo ekoya lobi »

- Masese oyo elingi koloba nini?
- Oyebi misusu oyo ezali n ndimbola moko na oyo?
- Masese nini omoni été elobi solo ?
- Masese nini elongobani na biblia ?

Jérémie 5 :1

- Bato boni nzambe azalaki koluka ?
- Nini ekosalema soki azui moto yango ?

Ézéchiél 22 :30

- Bato boni nzambe azalaki koluka ?
- Nini ekosalema soki azui moto yango ?
- Nini ekosalema soki azui moto yango te ?

Moto oyo azomema mbonguana

Tanga Luc 7 :11- 17

- Nini esalemi na lisolo oyo ?

Bozongela masolo ya mama Lee ya eteni ya yambo ya malakisi.

Lisolo ya yambo- Mama Lee na elanga ya bafololo.

Lisolo ya mibale – Mama Lee na bambala ya sukali

Lisolo ya misato – Mama Lee pe boyokani ya libota

- Lolenge nini Mama lee amemaki mbonguana na lisanga ya mboka na ye ?
- Otikala kozua libaku ya kosala lokola Mama Lee na lisanga ya mboka na bino ? Osalaki nini ?
- Lolenge nini Mama Lee azali kosala kolandisama na koyekola biblia oyo tosalaki po na lisolo ya muasi oyo akufela mobali ?

Lisanga po na bosalisi bato

Kosukisa na bokuse

Kosalela malakisi

Bomoyi na bino eza lolenge nini ? / Boza na kondima été nzambe akoki kobongola lobi na bino ?

Bosambela nzambe alakisa bino ndenge nini kobongola bomoyi na bino.

Zua tango ya kokanisa moto moko oyo bokoki kosalisa. Okosepela kokota na kati ya lisanga ya baye basalisaka bato ?

Liteya ya minei:

Nzambe apesa biso biloko ebele

Ebandeli ya liteya

- Likambo nini omoni na lisolo oyo?
- Mondimi ya mobola oyo alobi nini ?
- Mabanzo na ye ezali na nzela to te ?
- Po na nini abanzaki boye ?

Koyekola biblia

Tanga Matthieu 25 :14-30 na masanga ya mike-mike

Mikapo 16-18

- Basali basalaki nini na batalanta na bango ?
- Yo ozakomikokanisa na basali oyo basalelaki batalanta na bango to na oyo abombaki oyo ya ye ?

Mikapo 19-23

- Na bozongi ya mokonzi asalaki nini ?
- Alobaki nini epai ya ba oyo basalelaki batalanta na bango?

Mikapo 24-28

- Mosali oyo abombaki talanta na ye likambo na ye ezalaki nini ?
- Mokonzi alobaki na ye nini?
- Po na nini bandimi ebele basalelaka batalanta na bango te?
- Tokoki kosala nini po na yango?

Totika koluka lolenge nini tokokima mosala bapesi biso

Mobange = « Oh, soki nazalaki lisusu elenge. Nalingaki kozala na makasi mingi po na kosalela nkolo na ngai na batalanta na ngai. Kasi sikoyo nakomi mobange pe nzoto esi elembi »

Elenge = « Oh, soki nazalaki mukolo. Nalingaki nazala na miango mingi pe na ba talanta na ngai nakokaki penza kotindika bato po na kosalela nzambe. Kasi sikoyo ezali pasi po nazali elenge. »

Moto oyo asalaka = « Oh, soki nazalaki na mua tango, mosala ezozua ngai tango nionso tango penza ya kosalisa baninga eza te. »

Moto oyo atanga te = « Oh, soki nntangaki kelasi. Natangaki théologie te. Pasteur nde abongi po na kosunga bato po yen de azalaki na kelasi ya koyekola biblia pe azuaki malakisi wana. »

Mobola = « Oh, soki nazalaki na mbongo. Nalingaki penza kosalela nzambe. Kasi sasaipi nazali mobola makasi nakokoka kosalisa bato te. »

Bosolola na masanga ya mike-mike.

- Na makambo oyo, oyo wapi yo osi osalela?
- Na makambo oyo, oyo wapi bato basalelaka mingi na lingomba na bino?
- Mosali oyo abombaki talanta na ye asalelaki oyo wapi?
- Mokonzi na ye andimaki maloba na ye?
- Bokanisi eet tango bis ope tolobaka bongo nzambe pe andimelaka biso?
- Tokoki kosala nini po totika bizaleli oyo?

Tozali na bosenga tobanda komona oyo nionso nzambe apesa biso

Tanga lisusu Matthieu 25 :20-23

- Nini esalemaka soki tozali kosalela oyo nzambe apesa biso?
- Tosalelaka nionso nzambe apesa biso?
- Lolenge nini toki kosalela na malamuni koleka oyo nzambe apesa biso?

Basali bilanga

Tanga lisolo oyo

- Nini esalemi na lisolo oyo ?
- Ntina ya makanisi ya bato oyo ezali nini?
- Nini tokoki koyekola na lisolo oyo ?
- Nini tokoki kosalaya bokeseni kolandisama na lisolo oyo ?

Liteya ya mitano

Satana azali moto ya lokuta

Ebandeli ya liteya

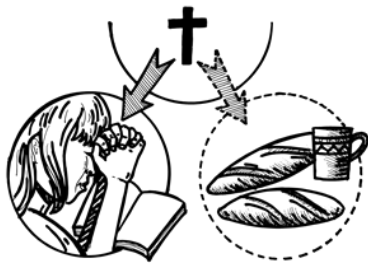
Tanga Jean 8 :44

- Lolenge nini mokapo oyo elimboleli biso satana?
- Ba ndakisa nini ya lokuta ya satana bokoki kopesa?
- Lokuta ya satana ekangaka biso lelo?
-

Lokuta ya lolenge nini satana alobaka?

<p>Mosala ezali elakeli mabe pe etumbu. Eleki malamumu kosala kaka mosala muke.</p> 	
<p>Tobotamaki babola tokokufa na biso pe kaka babola.</p> 	
<p>Tozali babola makasi tokoki kopesa te. Bato mosusu nde esengeli bapesa biso.</p> 	

Nzambe atalaka kaka makambo ya molimo.

Nzambe alingi tosuka kaka na koteya mozalisani na biso— ba pasi na ye mosusu etali biso te.

Tokoki te kobongola bomoyi na biso soki moto mosusu asungi biso te.

Bato mosusu bazali na tina koleka ba mosusu. Bisu tozali na tina te.

Liloba ya bomoyi esalaka kaka po na bomoyi na biso ya molimo.

Mosala ya lokuta ya satana ezali nini ?

- Bokeseni nini ezali kati na ba Arabe pe ba Juif ?
- Bokeseni nini ezali na oyo etali mbuma ya mosala ya mabele kati na ba Arabe pe ba Juif ?

Lisanga na bango ekozala ya malamumu to ya mabe ? Lisanga nabino ekokokana penza na mabongisi nzambe azali na yango po na bango ?

Ndenge nini kolongola lokuta kati na biso?

Tanga Jean 8 : 31-32

« Pe alobaki na bayuda oyo bandimelaki ete: soki bowumeli kati na liloba na ngai, bozali penza bayekoli na ngai; bokoyeba solo pe solo ekosikola bino. »

- Lolenge nini toyebaka bosolo?
- Bosolo ekosala nini? (Ekosikola biso na nini?)

Liteya ya 6

Kososola oyo eza na bosenga

Ebandeli ya liteya

Mabota

Bosala bandako misato na papié moko ya munene. Bokoma nab a ndako yango boye: “mobola makasi, mobola pe mozui”. Na ndako moko-moko koma makambo oyo ekokani na kombo ya ndako yango. Senga na bango basalela makambo oyo:

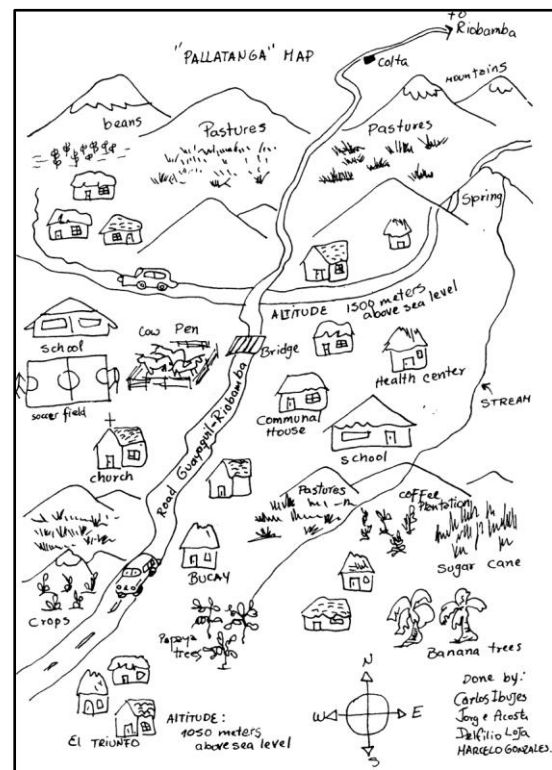
- *Lolenge ya ndaku*
- *Bilia*
- *Ba niama*
- *Mabele*
- *Bilamba*
- *Kelasi*
- *Mosala*

Mozui	Mobola	Mobola makasi

Lisanga ya mboka

- Esika ya kotoka mayi ya peto.
- Ba kelasi, ba lopitalo, ba wenze...
- Ba ndako ya nzambe
- Esika bato balukaka koni to makala po kolambela.
- Ba nzela ya motuya ...
- Biika ya masano

Sala makambo na kotika naino liboso oyo ezali na ntina koleka.

ⁱ Allen, Scott D. (2011). Chapter 6: Wholistic Ministry Essentials. In *Beyond the Sacred-Secular Divide* (pp. 83-85). Seattle, WA: YWAM Publishing.

ⁱⁱ Miller, Darrow (2013) "13 Transforming Truths: A Bible Study for Community Flourishing" (p5) published by the Disciple Nations Alliance under the terms of the Creative Commons Attribution-ShareAlike 3.0 license.